

DAGENS NYHETER.

KONST | RECENSION

Märkvärdiga konstellationer i Matts Leiderstams "Soltavlan"

Vy från "Soltavlan" på Waldemarsudde, med Prins Eugens skiss till altartavlan i Kiruna påbyggd av Matts Leiderstam. Foto: Lars Edelholm

När Kiruna kyrka nyligen flyttades fick Prins Eugens altartavla en ny riktning. Konstnären Matts Leiderstam har undersökt verket i utställningen "Soltavlan" på Waldemarsudde, som enligt Magnus Bons har anslående delar.

Text

Magnus Bons

Utställning

"Soltavlan"

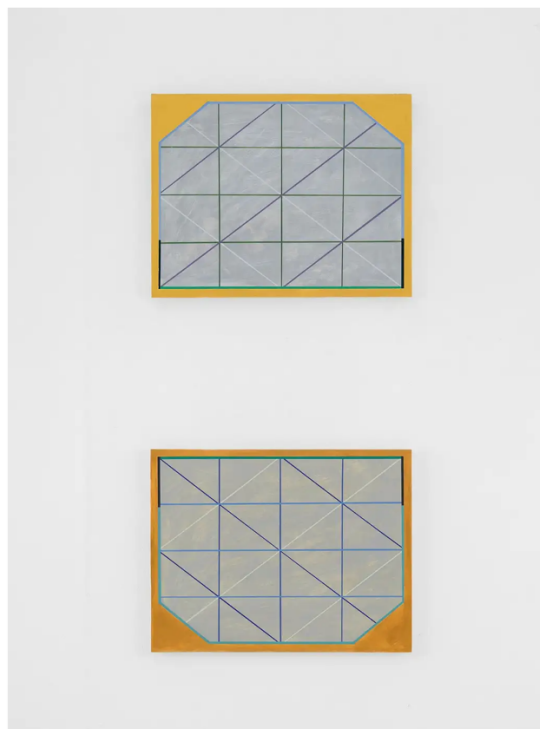
Matts Leiderstam

Waldemarsudde, Stockholm. Visas t o m 15/3

Det ser ut som att Matts Leiderstam frilägger en dold struktur i prins Eugens måleri. Som att han synliggör ett undre bildlager med en helt annan karaktär. I utställningen "Soltavlan" på Waldemarsudde ställer Leiderstam prinsens stiliserade landskapsmålning mot sitt abstrakta rutnmönster. Ett stramt linjespel i grönt, vitt, blått och lila på djupsvart botten, som tar upp färgerna från målarprinsens idylliska träddunge. Och genom överensstämmelsen i kulör framstår delarna ändå som besläktade, trots stora stilmässiga olikheter.

Bakgrunden till mötet är den nyligen avslutade flytten av Kiruna kyrka. Leiderstam inbjöds av Kin museum för att med ett nytt verk kommentera prins Eugens stora – och i kyrkan väggfasta – altartavla från 1912. Den målning av prinsen som visas på Waldemarsudde är en fullskalig förstudie och Leiderstams rutnät ersätter en övre del av skissen som har gått förlorad eller kanske aldrig funnits.

Tillsammans bildar de en anslående och märkvärdig konstellation, vars två delar hänger på en kraftig trästomme som i sig formar ett rutnmönster. Att det hela äger rum i prinsens ateljé högst upp i Slottet, samma plats där altartavlan målades en gång, ger sammanförandet extra tyngd.

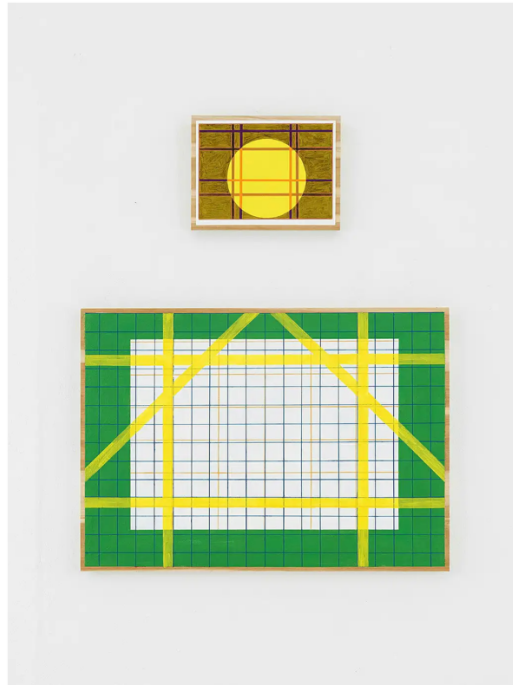

Del av Matts Leiderstams serie "Soltavlan", gjord efter Prins Eugens altartavla i Kiruna kyrka. Foto: Jean-Baptiste Béranger

Detta är långt ifrån första gången som Leiderstam lagt ett rutnät mot en äldre målning. Snarare har det utvecklats till hans viktigaste verktyg.

I utställningen finns även flera mindre exempel i olika dekorativa färgställningar, alla tunt målade på träpannå. Lite som geometriska ikoner, oskuldsfullt glänsande. Fast de små solarna som punktvis återkommer saknar precision och lyskraft.

En serie små målningar skildrar annars hur solljuset faller in och rör sig över rutmönstret, som upprepar altartavlans yttre form. Även här bevarar Leiderstam närvaron av kyrkväggen i Kiruna, som efter flytten fått en ny riktning. Skillnaden mellan abstrakt och föreställande måleri tycks obetydlig. Som upplöst.

Del av Matts Leiderstams serie "Soltavlan" gjord efter Prins Eugens altartavla i Kiruna kyrka. Foto: Jean-Baptiste Béranger

Det är ett slags tänkande i måleri som Leiderstam utför, ett berättande som känsligt blandar fakta och fiktion, kunskap och dröm. I ett intressant komplement till såväl historien som framtiden för prins Eugens altartavla redovisar Leiderstam en tidslinje med fotografier, skisser, brev och texter i montrar.

Den börjar med ett vykort av prinsens allra första enkla skiss, där Leiderstam ritat in ett rutnät ovanpå bilden. Och slutar i hans antagande om år 2138, då naturen utanför kyrkan i Kiruna möjligen har omvandlats av klimatförändringarna så att den liknar grönskan i altartavlan. Ja, vem vet.

I samma monter ligger ett litet fotografi där prins Eugen siktar på omgivningen runt Waldemarsudde genom en tumstock. Den bildar ett kvadratisk utsnitt, rutmönstrets signifikativa utgångsform.